

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 020-02/13-12 EPA 978-VI
Ljubljana, 19. 3. 2013

Predlog

Državni svet Republike Slovenije je na 5. seji 20. 3. 2013, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04 in 68/06) sprejel naslednje

M N E N J E

**k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah
Zakona o poslancih – druga obravnava (ZPos-F)**

Državni svet **podpira** predlog zakona.

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah v Državni zbor, EPA 977-VI, Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poslancih, EPA 978-VI, Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah predsednika republike, EPA 980-VI, urejajo isto družbeno razmerje in so bili vloženi istočasno v zakonodajni postopek. Predlogi zakonov so dobili podporo prve obravnave Državnega zbora na 11. seji, dne 7. marca 2013. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Državnem svetu EPA 979-VI je bil v prvi obravnavi predlagan v kompletu z ostalimi, v Državnem zboru ni dobil zadostne podpore in je bil postopek končan.

Namen predlaganih rešitev je z vidika integritete zaostriti pogoje za nastop funkcije poslancev in drugih funkcionarjev ter skupaj s predlaganimi spremembami drugih zakonov te pogoje izenačiti tudi za nastop funkcije predsednika republike, predsednika vlade, ministrov, državnih sekretarjev, županov in občinskih svetnikov. Za vse naštetе funkcionarje predlogi sprememb zakonov določajo iste vstopne pogoje.

Državni svet podpira prizadevanja v smeri krepitve pravne države in temeljno zaupanje državljanek in državljanov tako v pravno državo kot v zakonodajno in izvršno vejo politične oblasti. Predlagane rešitve so v sozvočju z Zakonom o integriteti in preprečevanju korupcije, v smeri da država največjo pozornost posveti krepitvi integritete v javnem sektorju, torej zagotovi strožje vstopne pogoje, da bi funkcionarji –

politiki, svojo funkcijo opravljali profesionalno, z vso svojo integriteto. Predlagane rešitev gredo v smeri strožjih standardov v politiki in dvigu politične kulture.

Posebno pozornost kaže nameniti razlogom, ki bi narekovali morebiten poseg v volilno pravico (voliti in biti voljen). V primeru takšnega interesa se sme predpisati natančne pogoje oziroma razloge za omejevanje splošne volilne pravice, jasno in določno, po postopku, ki ga določa Ustava Republike Slovenije (četrty odstavek 80. člena). Predpisan mora biti tudi postopek za odvzem volilne pravice, v katerem mora biti zagotovljeno sodno varstvo.

Ustavno sodišče v svoji odločbi št. U-I-346/02 z dne 10.7.2003 poudarja, da se drugi odstavek 82. člena Ustave nanaša na pasivno volilno pravico za izvolitev v Državni zbor (podobne določbe Ustava nima za izvolitev v Državni svet, za izvolitev predsednika države niti za izvolitev v organe lokalnih skupnosti). Na podlagi te ustavne določbe lahko zakonodajalec določi, katere ne smejo biti izvoljene za poslance Državnega zbora. Ustava torej dovoljuje omejevanje pasivne volilne pravice za volitve poslancev Državnega zbora. Zakonodajalec lahko določi omejitve pasivne volilne pravice primerne za demokratične družbe. V takih primerih se presoja dopustnost po načelu sorazmernosti.

Državni svet opozarja na ustavno načelo sorazmernosti. To načelo je v zadnjem času vsebovano tudi v številnih odločitvah, ko ne gre le za vprašanje posega države v človekove pravice ali temeljne svoboščine, temveč za vprašanja razmerij med posameznimi pravicami in ustavno varovanimi interesi. Po mnenju predlagatelja pravnomočna obtožnica zaradi suma storitve drugih kaznivih dejanj, kljub nedvoumni domeni nedolžnosti, predstavlja sorazmerno visoko stopnjo presoje utemeljenosti očitane kaznivega dajanja in to ne le s strani policije in tožilstva, ampak tudi sodišča, zaradi česar posameznik ne bi mogel kandidirati na funkcionski položaj.

Morebitna uvedba pogoja pravnomočne obtožnice za kazniva dejanja lahko vnašajo na lokalni ravni veliko nestrpnosti in bi lahko še poslabšala zaostrene krizne razmere. Zato kaže predlagane rešitve ponovno pretehtati, tudi v smeri, da se onemogoči morebitne zlorabe. Na drugi strani pa kaže nameniti pozornost morebitnim primerom iz prakse, ko se v dolgotrajnem postopku dokaže nedolžnost in se je zgodila krivica. Ob tem gre opozoriti na upravičenost do odškodnin, kar vpliva na proračun.

Državni svet opozarja, da z vidika strogega testa sorazmernosti, naknadno dokončno presojo opravi najvišji ustavni organ za varstvo ustavnosti in zakonitosti ter varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin – Ustavno sodišče Republike Slovenije.

Posebno pozornost kaže nameniti razlogom, ki bi narekovali morebiten poseg v volilno pravico (voliti in biti voljen). V primeru takšnega interesa se sme predpisati natančne pogoje oziroma razloge za omejevanje splošne volilne pravice, jasno in določno, po postopku, ki ga določa Ustava Republike Slovenije (četrty odstavek 80. člena). Predpisan mora biti tudi postopek za odvzem volilne pravice, v katerem mora biti zagotovljeno sodno varstvo.

Predlagane rešitve izenačujejo pogoje za nastop funkcije predsednika republike, predsednika vlade, ministrov, državnih sekretarjev, županov in občinskih svetnikov. Za vse naštetе funkcionarje predlogi sprememb zakonov določajo iste vstopne pogoje. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Državnem svetu, EPA 979-VI v prvi obravnavi na isti seji Državnega zbora dne ni dobil zadovoljive podpore in je zakonodajni postopek končan. Zato bi kazalo konsistentnost predlaganih rešitev predvideti tudi za državne svetnike.

Državni svet podpira namero predlagatelja, da v nadaljevanju zakonodajnega postopka predlagane rešitve izboljša. Državni svet predlaga, da se v nadaljevanju obravnave predloga zakona dopolni v amandmajski obliki tako, da ne bo dopuščal dvomov o ustavni skladnosti.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik Komisije za državno ureditev Rajko Fajt.

* * *

Predlog mnenja je pripravljen na podlagi mnenja Komisije za državno ureditev.